

רמב"ם יד החזקה הלכות שופר פרק א

(א) מצות עשה של תורה לשמוע תרועת השופר בראש השנה שנאמר (במדבר כ"ט) יום תרועה יהיה לכם ושופר שתוקעין בו בין בראש השנה בין ביובל הוא קרן הכבשים הכפוף וכל השופרות פסולין חוץ מקרן הכבש ואף על פי שלא נתפרש בתורה תרועה בשופר בראש השנה הרי הוא אומר ביובל (ויקרא כ"ה) והעברת שופר תרועה וכו' תעבירו שופר ומפי השמועה למדו מה תרועת יובל בשופר אף תרועת ראש השנה בשופר. [השגת הראב"ד - וכל השופרות פסולים חוץ מקרן הכבש א"א הפריז על מדותיו אלא מצוה בכפופין ואם תקע בשל יעל יצא]:

תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף כו/ב

מר סבר בראש השנה כמה דכייף איניש דעתיה טפי מעלי וביום הכפורים כמה דפשיט איניש דעתיה טפי מעלי ומר סבר בראש השנה כמה דפשיט איניש דעתיה טפי מעלי ובתעניות כמה דכייף איניש דעתיה טפי מעלי:

רש"י ראש השנה דף כו/ב

כמה דכייף איניש - בתפלתו, פניו כבושין לארץ, טפי עדיף, משום והיו עיני ולזי שם (מלכים א', ט), הלכך, בראש השנה דלתפלה, ולהזכיר עקידת יצחק צא צעין כפופין, ויוצלות שכן לקרוא דרור צעין פשוטין, וגזירה שוב לית ליה:

כמה דפשיט טפי עדיף - משום נשא לצצנו אל כפיס (איכה ג), הלכך, בראש השנה בפשוטין, דלתפלה הוא, ודיום הכפורים נמי משום דשווייה בגזירה שוב, וכתענית דלכנופיא לא איכפת לן, ועצדין כפופין, להכירא, ולרצי לוי אית ליה כרצי יהודה, דלתפלה צעין כפופים, וציום הכפורים סצירא ליה דשוב היוצל לראש השנה כרצנן, הלכך תרווייכו צעין כפופים:

ביאור הלכה סימן תקפח ד"ה שמע

עיינן מה שכתבנו במ"ב לענין אם הפסיק מחמת אונס וקשה לי לפי מה שהכריע הרב מג"א בסימן ס"ה שלא להחמיר בהפסיק מחמת אונס אלא א"כ בשהאונס הוא בגוף הדבר כגון שלא היה האדם ראוי מחמת גוף נקי או שלא היה המקום ראוי שלא היה נקי א"כ לכאורה ל"ש זה רק בתפלה או בבהמ"ז ובהלל ומגילה שעכ"פ אסור להזכיר שם ולאמר דברי תורה במקום מטונף משא"כ בתקיעות שאינה רק מעשה מצוה והיכן מצינו שאסור לקיים מצוה כשגופו אינו נקי או במקום שאין נקי האם אסור ללבוש טלית של ד' כנפות כשגופו או המקום אינו נקי לא מצינו כן בשום מקום וצ"ע.

דרכי משה על או"ח סימן תרו

כמהרי"ל שכתב דיש לטבול ג"פ וכתב דל"מ הטלת ט' קבין מים על ראשו דהטעם בזה משום דהוי כגר המתגייר וצריך טבילה) ... וכתב עוד מהרי"ל דאע"פ שטבל בער"ה ויודע שלא ראה קרי אפ"ה יטבול בעי"כ משום תשובה כגר המתגייר:

רמב"ם יד החזקה הלכות תשובה פרק ב

(ז) יום הכפורים הוא זמן תשובה לכל ליחיד ולרבים והוא קץ מחילה וסליחה לישראל לפיכך חייבים הכל לעשות תשובה ולהתודות ביום הכפורים ומצות וידוי יום הכפורים שיתחיל מערב היום קודם שיאכל שמא יחנק בסעודה קודם שיתודה ואע"פ שהתודה קודם שיאכל חוזר ומתודה בלילי יום הכפורים ערבית וחוזר ומתודה בשחרית ובמוסף ובמנחה ובנעילה והיכן מתודה יחיד אחר תפלתו ושליח צבור באמצע תפלתו בברכה רביעית: תמיד:

שפת אמת על יומא דף פא/ב

שם בגמ' כל האוכל ושותה בתשיעי כו' התענה תשיעי ועשירי, לכאורה עשירי מיותר דהא באמת מתענה בעשירי, לכן נראה דאכילת תשיעי עצמו הוי כתענית ט' וי' לבד תענית עשירי שמתענה באמת, ונלע"ד דמה"ט מתודין בעי"כ במנחה דלכאורה תמוה הטעם דלקמן (פ"ז ע"ב) דקאמר שמא תטרף דעתו בסעודה והיא גופא קשיא דמ"מ מה מועיל וידוי דיום ט' [דהודוי היא מצוה בעשירי שהוא יום העינוי], והי' אפ"ל דכיון שהוא מתודה שוב לא ישתכר כלל, אך לא משמע הכי מהא דאמרינן התם הטעם דמתודה ערבית שמא אירע דבר קלקלה בסעודה דמשמע דבלא"ה הי' די בודוי דקודם הסעודה וקשה כנ"ל, ולמ"ש א"ש דאכילת תשיעי הוי כתענית עשירי באמת:

רמב"ם יד החזקה הלכות תשובה פרק א

וידוי זה מצות עשה כיצד מתודין אומר אנא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך ועשיתי כך וכך והרי נחמתי ובושתני במעשי ולעולם איני חוזר לדבר זה וזהו עיקרו של וידוי

רמב"ם יד החזקה הלכות תשובה פרק ב

(ח) הוידוי שנהגו בו כל ישראל אבל אנחנו חטאנו (כולנו) והוא עיקר הוידוי עבירות שהתודה עליהם ביום הכפורים זה חוזר ומתודה עליהן ביום הכפורים אחר אע"פ שהוא עומד בתשובתו שנאמר כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי

רמב"ם יד החזקה הלכות תשובה פרק א

(ג) בזמן הזה שאין בית המקדש קיים ואין לנו מזבח כפרה אין שם אלא תשובה התשובה מכפרת על כל העבירות אפילו רשע כל ימיו ועשה תשובה באחרונה אין מזכירין לו שום דבר מרשעו שנאמר רשעת הרשע לא יכשל בה ביום שובו מרשעו ועצמו של יום הכפורים מכפר לשבים שנאמר כי ביום הזה יכפר עליכם:

מלבים על ויקרא פרק טז פסוק ל

כי ביום הזה יכפר עליכם. לפי הפשט יכפר ע"י קרבנות היום, שכפרה בא תמיד עם הקרבנות, וב' ביום הוא ב' בזמן, כמו בבקר בערב בחדש בשנה ודומי', אבל ממ"ש ועניתם את נפשותיכם כי ביום הזה יכפר, ואיך תלוי העינוי בכפרת הקרבנות מבואר ממלת כי שגם היום עצמו מכפר שלכן יתענה ויכנע בו ביום וישוב בתשובה. ובצד זה ב' של ביום הוא ב' הכלי, מציין הדבר המכפר. כמו וכפר עליו באיל האשם. וכן בהיום יכפר שע"י היום עצמו יכפר:

מאמר החכמה

ענין אחת, אחת ואחת וכו' - הוא כי הנה כל מה שגורמים החטאים הוא שאור הז"ת שבספירות יחשך, ועל ידי זה יתגברו ח"ו החיצונים כפי שיעור החשך ההוא ופרטו, ואמנם תיקון כל זה הוא על ידי שתאיר הבינה על כל אחת מהז' ספירות אלה ועל ידי זה חוזר אורם ומתגבר, והחיצונים נכנעים ונשברים, והנה על כן באה הזאה ראשונה לעורר אור הבינה, והיינו אחת, אחר כך חוזר ומוזה ז' הזאות כלפי מטה להאיר ז' המפירות התחתונות, וכדי להמשיך על כל אחת מהן כח הבינה חוזר ומזכירה על כל אחת מהן, והיינו אחת ואחת ושתים וכו' פירוש אחת שהזיתי למעלה, והיא לבינה, ואחת למטה והיא לחסד, אחת שהזיתי למעלה בינה, ושתים למטה לגבורה, אחת למעלה בינה, ושלוש למטה לת"ת וכן עד מלכות:

ספר מחשבות חרוץ - אות ז

אבל זרע יעקב אבינו ע"ה שמטתו שלימה כולו זרע אמת דתתן אמת ליעקב, ויש בכל אחד מישראל נקודה זו דשפת אמת אשר תכון לעד (וכמו שמובא בזוהר תשא קפ"ח). דעל נקודה זו נאמר (תהלים קמ"ו, ו') השומר אמת לעולם שהוא על דרך שאומרים שומר עמו ישראל לעד דה' יתברך הבטיח לא מאסתים וגו'

ספר משנת חסידים - מסכת יומא - פרק א

ואחר יום זה הוא יום כפור שהוא כנגד הקנה שאין בו לא אכילה ולא שתיה כי הושט שבו אכילה ושתייה שנותן כח לשטן אין לו שליטה ביום זה כי השט"ן מספרו שס"ד החסר משס"ה ימות השנה יום אחד שהוא יום צום כפור:

ספר מגלה עמוקות על ואתחנן - אופן קג

שיש לנו ג' זמנים של תשובה שתיקנו לנו ג' אבות העולם, ראש השנה, וצום כפור, והושענה רבה. ראש השנה כנגד יצחק, בההוא יומא אתעטיר יצחק לריש אבהון (כדאיתא בזוהר ויקרא [ח"ג] עמוד נ"ב [זוהר ח"ג ל"ב ע"א]). יום כיפור לקביל יעקב, יום ה' גדול ונורא הוא, שהוא יעקב מה נורא המקום הזה (בראשית כח יז). הושענה רבה לקביל אברהם, שהוא היה בדור כ"א (כדאיתא במדרש רבה [I]), וכן הושענה רבה הוא יום כ"א בחדש...וביום הכפורים שם של הויה בנקודת אלהים שהוא סוד בינה, ובראש השנה יומי דדינ"א בהיפך אתוון אדני. ג' בתי דינים אלו סידר משה זה כנגד זה, באמרו את גדלך זה אברהם, ידך החזקה זה יצחק, אשר מי אל זה יעקב, שהם סוד ג' זמנים אלו, זה שרמז אשר מ"י אל דייקא, סוד התשובה היא נרמזת במלת מ"י, דתמן מ' יום עד יום הכפורים, ומן יום כיפור עד גמר החתימה י' יום, שאז בא אברהם שסודו אל חסד אל (תהלים נב ג), והוא סוד חלוני רקיע שפתוחים בסוד חלו נ"א פני אל (מלאכי א ט), נ"א דייקא שעליה אמר יעקב יעבור נ"א אדני לפני עבדו (בראשית ל"ג [לג יד])

תלמוד בבלי מסכת יומא דף פה/ב

אמר רבי עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין מי מטהר אתכם אביכם שבשמים שנאמר וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם ואומר מקוה ישראל (ה') מה מקוה מטהר את הטמאים אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל:

ספר פתחי שערים נתיב קיצור אבי"ע - פתח ו

וזהו הענין שמצינו כמו כן במצות עשה ולא תעשה, שמצות עשה גדול יותר ממצות לא תעשה, שהרי קי"ל דעשה דוחה את לא תעשה. ולפעמים מצינו להיפוך שלא תעשה יותר חמורה, שהרי אמרו, עבר אדם על מצות עשה ושב אינו זו משם עד שמוחלין לו, משא"כ בלא תעשה תשובה תולה ויום הכפורים מכפר, והיינו, שכעת בזמן התיקון מצות עשה יותר במעלה שהם סוד מעלת מ"ה על ב"ן. אבל בסוד התשובה שהוא הארת אימא ותיקון הרע להפכו לטוב, צריך יותר טורח לתקן הלא תעשה והגבורות בהסרת הרע משם, כי צריכים להעלותם למעלה לסוד אימא שם ס"ג באלף השביעי שהוא בסוד יום הכפורים שאין בו שימוש, תגא בריש ספר תורה, ואין בו אכילה ושתייה רק צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם: